

Snídaně s novináři – 26. 3. 2024

NSC NÁRODNÍ
SCREENINGOVÉ
CENTRUM

Výzkum → Implementace → Kvalita → Bezpečnost → Přínos →
Nákladová efektivita

Význam NSC pro budoucnost časného záchytu vážných onemocnění

1

NSC

CESTA K UKOTVENÍ ROLE NÁRODNÍHO SCREENINGOVÉHO CENTRA

- **do roku 2016** – analytické činnosti ÚZIS ve vztahu ke screeningovým programům
- **1/2016** – vznik **Oddělení hodnocení preventivních programů**
- **1/2019** – vznik **Oddělení Národní screeningové centrum**
- **1/2020** – vznik **Odboru Národní screeningové centrum**
  - Oddělení řízení screeningových projektů
  - Oddělení správy a analýzy dat screeningových projektů
- **1/2023** – **pověření ministrem zdravotnictví** k zajištění organizace populačních screeningových programů (MZ nadále zajišťuje správní činnost v této oblasti)

2

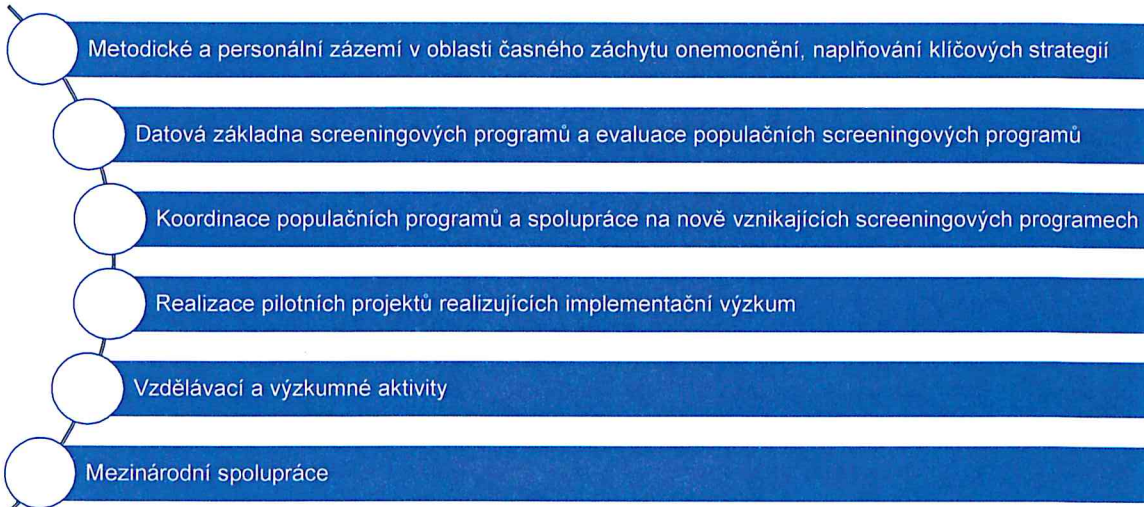
NSC **NÁRODNÍ SCREENINGOVÉ CENTRUM**

- **NSC je samostatný odbor ÚZIS ČR**
  - prof. RNDr. Ladislav **Dušek**, Ph.D., ředitel ÚZIS ČR
- **Vedení NSC**
  - PhDr. Karel **Hejduk**, vedoucí NSC
  - RNDr. Ondřej **Májek**, Ph.D., vědecký vedoucí NSC
- **Oddělení řízení screeningových projektů**
  - Mgr. Lucie **Mandelová**, Ph.D., vedoucí oddělení
  - MUDr. Marcela **Koudelková**, manažerka programů pro časný záchyt karcinomu prostaty a plic
  - Ing. Dana **Altsternová**, komunikace s médii
- **Oddělení správy a analýzy dat screeningových projektů**
  - Mgr. Ondřej **Ngo**, vedoucí oddělení
  - Mgr. Renata **Chloupková**, zástupce vedoucího

3

NSC **KLÍČOVÉ AKTIVITY NÁRODNÍHO SCREENINGOVÉHO CENTRA**

- Metodické a personální zázemí v oblasti časného záchytu onemocnění, naplňování klíčových strategií
- Datová základna screeningových programů a evaluace populačních screeningových programů
- Koordinace populačních programů a spolupráce na nově vznikajících screeningových programech
- Realizace pilotních projektů realizujících implementační výzkum
- Vzdělávací a výzkumné aktivity
- Mezinárodní spolupráce

4

METODICKÉ ZÁZEMÍ PRO NAPLŇOVÁNÍ NÁRODNÍCH STRATEGIÍ

- NSC vytvořilo sérii metodických dokumentů: **životní cyklus programů časného záchytu onemocnění**
  - Posouzení potřeby
  - Zhodnocení přínosů, rizik a nákladové efektivity (HTA pro screeniny)
  - Realizace pilotního projektu
  - Implementace a monitoring národního programu
  - Evaluace národního programu
- **Spolupráce**
  - MZ ČR, univerzitami, odbornými společnostmi, zdravotními pojišťovnami, poskytovateli zdravotních služeb apod.
- **Národní strategie**
  - Specifický cíl **Prevence nemocí, podpora a ochrana zdraví a zvyšování zdravotní gramotnosti** v rámci *Strategického rámce Zdraví 2030*
  - Implementační plán **Zvýšení efektivity včasného záchytu nádorů** v rámci *Národního onkologického plánu České republiky do roku 2030 – NOPL ČR 2030*
  - Reforma **Podpora a zvyšování kvality preventivních screeningových programů** v rámci *Národního plánu obnovy – NPO*

ZDRAVÍ2030

NÁRODNÍ ONKOLOGICKÝ PLÁN
ČESKÉ REPUBLIKY 2030

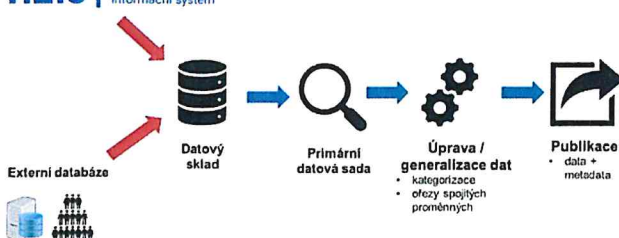
NÁRODNÍ PLÁN
OBNOVY

5

DATOVÁ ZÁKLADNA SCREENINGOVÝCH PROGRAMŮ

- Vybudována infrastruktura pro sběr a hodnocení dat
  - Součást Národního zdravotnického informačního systému a ad hoc sběr dat pilotních projektů
- Evaluace screeningových programů
  - Podrobné evaluační zprávy, hodnocení indikátorů kvality, reporting centrům
- Datový portál screeningových programů
  - On-line analýza dat, analytické reporty, datové sady

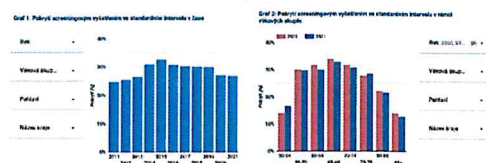
NZIS | Národní zdravotnický
informační systém

Screening rakoviny tlustého střeva a konečníku (C18–C20)
Interaktivní vizualizace dat

Pokrytí cílové populace screeningovým vyšetřením
ve skupině věku 50-74 let v roce 2021
(pohlaví muž a žena)

26,9 %

<https://nsc.uzis.cz/data>

6

KOORDINACE POPULAČNÍCH PROGRAMŮ A ZAVÁDĚNÍ NOVÝCH SCREENINGOVÝCH PROGRAMŮ

- **Rada Národního screeningového centra**
- Komise **stávajících** screeningových programů
  - Komise pro program screeningu **karcinomu děložního hrdla**,
  - Komise pro program screeningu **karcinomu prsu**,
  - Komise pro program screeningu **kolorektálního karcinomu**,
  - Komise pro program časného záchytu **karcinomu plic**.
- Komise nově **vzniklých** screeningových programů
  - Komise pro přípravu programu časného záchytu **karcinomu prostaty** (zahájeno 2024),
  - Komise pro přípravu programu časného záchytu **poruch štítné žlázy v těhotenství** (zahájeno 2024),
  - Komise pro přípravu screeningu **spinální svalové atrofie a těžké kombinované imunodeficiencie u novorozenců** (zahájeno 2024),
- Komise **připravovaných** screeningových programů
  - Komise pro přípravu programu screeningu **aneurysmatu abdominální aorty** (plánované zahájení 2025).

7

UKONČENÉ PILOTNÍ PROJEKTY DO ROKU 2022: APLIKACE VÝSLEDKŮ DO PRAXE

- Program časného záchytu **karcinomu prostaty** u populace mužů v po onkologických onemocněních
  - připraveno k implementaci od roku 2024
- Časný záchyt **tyreopatií v těhotenství**
  - připraveno k postupné implementaci od roku 2024
- Časný záchyt **familiární hypercholesterolemie**
  - pokračuje odborná diskuse, uspořádán odborný kulatý stůl, plánována diskuse se zdravotními pojišťovkami
- Časný záchyt **chronické obstrukční plicní nemoci v rizikové populaci**
  - odborná diskuse k vhodné implementaci k programu časného záchytu karcinomu plic a posílení intervence k zanechání kouření
- Sekundární prevence **osteoporotických zlomenin** u osob nad 50 let věku po prodělané zlomenině
  - VZP již zahájila screening osteoporózy
- Časný záchyt **diabetické retinopatie a makulárního edému** u pacientů s diabetem 1. nebo 2. typu
  - VZP již zahájila screening diabetické retinopatie
- Screening rizika **předčasného porodu** zavedením programu QUIPP
  - diskutována implementace do doporučených postupů
- Časný záchyt **kritických vrozených srdečních vad** u zralých novorozenců
  - diskutována implementace do doporučených postupů

8

PŘIPRAVOVANÉ PILOTNÍ PROJEKTY OD ROKU 2023

- Časný záchyt **hepatitidy C** u osob užívajících drogy injekčně
  - spuštěn od 1/2023
- Časný záchyt **malnutrice** u onkologických pacientů a osob nad 65 let
  - spuštěn od 1/2023
- Časný záchyt **hyperaktivního močového měchýře** a eliminace negativního dopadu na kvalitu života
  - spuštěn od 9/2023
- Časný záchyt **kožních nádorů pomocí telemedicínského nástroje** v primární péči
  - spuštěn od 10/2023
- Časný záchyt **chronické tromboembolické plicní hypertenze** u nemocných po prodělané plicní embolii
  - spuštěn od 12/2023
- Národní program **prevence obezity dětí – BE FIT 24**
  - spuštěn od 1/2024
- Časný záchyt a **prevence zdravotních komplikací u předčasně narozených dětí (PND)**
  - spuštěn od 3/2024
- Kombinovaný **screening v prvním trimestru těhotenství**
  - spuštění plánováno od 5/2024

9

KONFERENCE NÁRODNÍHO SCREENINGOVÉHO CENTRA

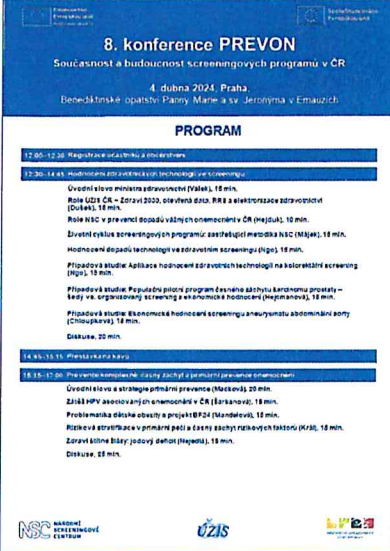
- Konference **PREVON**
  - 8. konference: **4. dubna 2024** od 12,30, Praha, Emauzské opatství
TÉMATA: HTA ve screeningu a pomezí primární a sekundární prevence
  - 9. konference: **8. – 9. října 2024**, Praha
TÉMATA: Aktuální stav onkologického screeningu (8. října) a novorozeneckého screeningu (9. října)
- Konference **DAKAR** – datový audit screeningů realizovaných radiology
  - 3. ročník: **22. září 2024**, Plzeň, součástí konference České radiologické společnosti
- Konference **DATOVÝ AUDIT MAMOGRAFICKÉHO SCREENINGU**
  - 22. ročník: **14. listopad 2024**, Brno
- Konference **PROSTAFORUM** – OD TEORIE K PRAXI: Co nás naučil první rok screeningu karcinomu prostaty?
  - 3. ročník: **20. listopad 2024**, Praha
- Konference **PNEUMOFORUM** – Mezioborová spolupráce: tříletá zkušenost ze screeningového programu karcinomu plic
  - 1. ročník: **28. listopad 2024**, Praha

10

KONFERENCE PREVON – 4. DUBNA 2024, PRAHA

8. konference PREVON
Současnost a budoucnost screeningových programu v ČR
4. dubna 2024, Praha
Benediktínské opatištní Panny Marie a sv. Jeronýma v Emauzích

PROGRAM

12:00-12:30: Registrace účastníků a uvítání

12:30-14:45: Modifikace zdravotnických technologií pro screening
Úvodní slovo ministra zdravotnictví (Křálek), 15 min.
Role ÚZIS ČR - Zdraví 2020, otevírá dle. PRB a elektronizace zdravotnictví (Dobák), 15 min.
Role NSC v praxi v rámci vážných onemocnění v ČR (Hajdušek), 10 min.
Živelní cyklus screeningových programů: zastřelující metoda NSC (Mlýnský), 10 min.
Hodnocení dopadu technologií ve zdravotním screeningu (Pípa), 10 min.
Případová studie: Aplikace hodnocení zdravotních technologií na kolorektální screening (Hajdušek), 10 min.
Případová studie: Populární pilotní program časného záchytu karcinomu prostaty – šelý vs. organizační screening a ekonomické hodnocení (Hajdušek), 10 min.
Případová studie: Ekonomická hodnocení screeningů aneuryzmatu abdominální aorty (Chloupek), 10 min.
Diskuse, 20 min.

14:45-15:15: Přestávka s občerstvením

15:15-17:15: Aktuální ekonomická data a jejich vliv na zdravotní programy onemocnění
Úvodní slovo a strategie zdravotního programu (Machová), 20 min.
Zvlášť HPV asociovaných onemocnění v ČR (Bartánová), 10 min.
Problémová dílka obouhrotý projekt BPC2 (Mandavý), 10 min.
Rizika a strategie v primární péči a časné záchyt rakoviny tlustého střeva (Křálek), 10 min.
Zdraví ekonomie: pozadí dělení (Hajdušek), 10 min.
Diskuse, 10 min.

11

PORTÁLY SCREENINGOVÝCH PROGRAMŮ

Home | O NSC | Datová základna | **Populární programy** | **Pilotní projekty** | Mezinárodní spolupráce | Věda a publikace

Národní screeningové centrum

Naším cílem je dopomoci odhalit vážná onemocnění včas a zlepšit tak vaše zdraví

Konference
Knowledge hub
Více o nás

Program časného záchytu karcinomu plic

Rakovina plic je závažné onemocnění dlouhou dobu může být bez jakýchkoli příznaků a pacient tak často přichází v lékařské péči ve stadiu, kdy se nádor rozšířil mimo plic. Nejenom, jak si poradit se záchytem nádoru včas, ale také cíl programu časného záchytu karcinomu plic: **časné záchyt výskledek rakoviny pacienty, kteří podstoupí preventivní CT vyšetření tomografy vyšetření a náhodou objeví záření. Vyšetření není jinak náročné a u většiny pacientů může dokonce odhalit nádor.**

Rychlé volby

- Mapa radiologických a plněných pracovišť
- Pro koho je program určen?
- Kde a jak program probíhá?

Program časného záchytu karcinomu prostaty

Rakovina prostaty je nejčastějším zhoubným nádorem mužů (včetně nemelanomových kůže) rakovina. Každý rok onemocní tímto nádorem v ČR okolo **8 000 mužů**, což je téměř dvakrát více než před pěti lety. Každý rok v ČR zemře 1 500 mužů na rakovinu prostaty umřel.

Rychlé volby

- Mapa pracovišť
- Pro koho je program určen?
- Kde a jak program probíhá?

Epidemiologie karcinomu prsu

Česká republika | Mezinárodní srovnání

Rychlé volby

- Mapa screeningových center - kontakty
- Chci se nechat vyšetřit

Epidemiologie a výsledky screeningů kolorektálního karcinomu

Česká republika | Mezinárodní srovnání | Analýza výkonnosti screeningů

Rychlé volby

- Mapa screeningových center - kontakty
- Chci se nechat vyšetřit

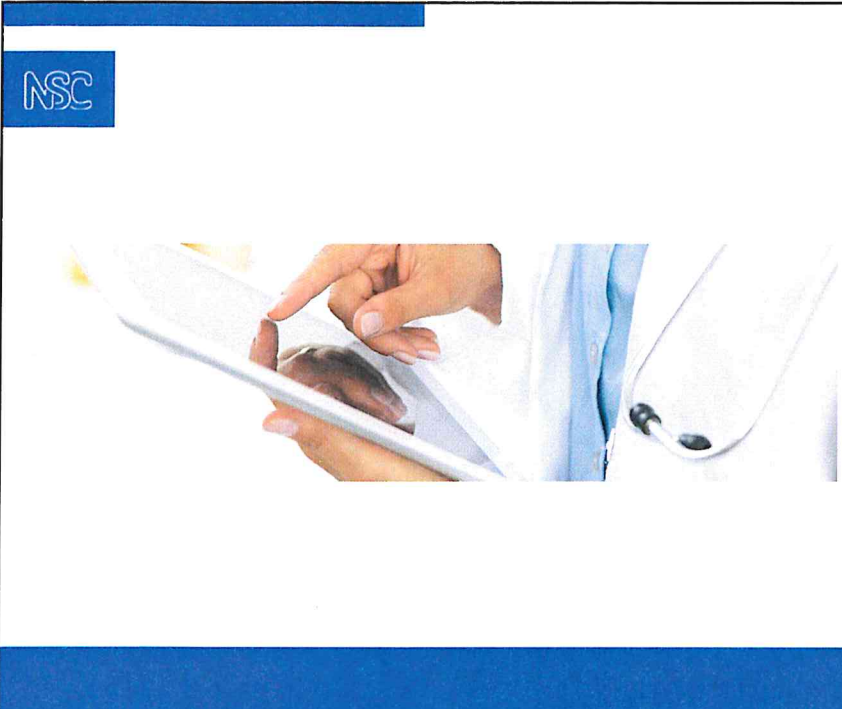
Epidemiologie a výsledky screeningů karcinomu děložního hrdla

Česká republika | Mezinárodní srovnání

Rychlé volby

- Dostala jste pozvánku na vyšetření?
- Chci se nechat vyšetřit

12

NSC

POPULAČNÍ
PROGRAMY
SCREENINGU
NÁDORŮ

13

NSC NÁRODNÍ
SCREENINGOVÉ
CENTRUM

- věk od 45 let
- žena

Kde se mohu zapojit?
• 73 akreditovaných
center

V České republice
od roku 2002

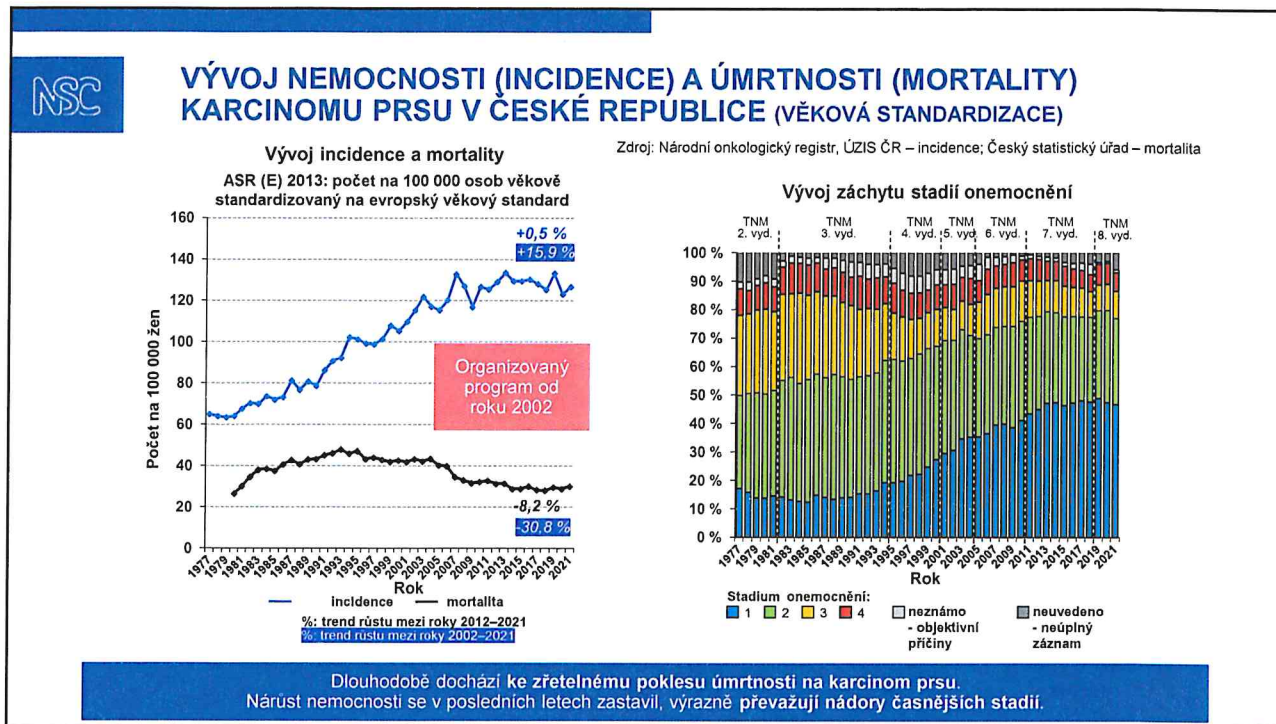
Mamo.cz SCREENING KARCINOMU PRSU

www.mamo.cz

14

15

20 LET MAMOGRAFICKÉHO SCREENINGU

- **Konference ke 20 letům screeningu** – Datový audit mamografického screeningu v praxi (21. ročník, 26.10.2023)
- **Vydání sady infografik** – informační kampaň
- **Tisková konference** ve spolupráci s MZ a pac. organizací

Národní screeningové centrum

Ministerstvo zdravotnictví České republiky vydává 26. 10. 2023

Screening karcinomu prsu

20 let pomáháme ženám

- Ženy od 45 let
- Bezplatné vyšetření
- Jednou za 2 roky

Screening karcinomu prsu v ČR v číslech

- více než 11 milionů zveřejněných mamografií od začátku programu
- pravidelný je screeningem v systému přibližně 60 % žen ve věku 45 až 69 let
- od roku 2005 uplatněno téměř 62 tisíc náhodné prsy
- po zavedení screeningu byl zaznamenán 11% pokles úmrtnosti na rakovinu prsu
- pravidelný screening pomáhá odhalit rakovinu prsu dříve a ve stadiích s větší šancí na úspěšné vyléčení

Rakovina prsu v ČR v číslech

- rakovinu prsu každoročně onemocní více než 7 tisíc žen
- přibližně 11 000 žen na rakovinu prsu každý rok zemře
- karcinomu prsu předchází v průměru zrajejší stadií onemocnění rakovinou u žen

Screening karcinomu prsu dává ženám s touto diagnózou šanci na lepší život

Ministerstvo zdravotnictví České republiky

Národní screeningové centrum

MAJAZZ

Aliance žen

ČSOP

ČSOP

ČSOP

ČSOP

ČSOP

16

NSC NÁRODNÍ SCREENINGOVÉ CENTRUM

V České republice od roku 2000

- věk od 50 let

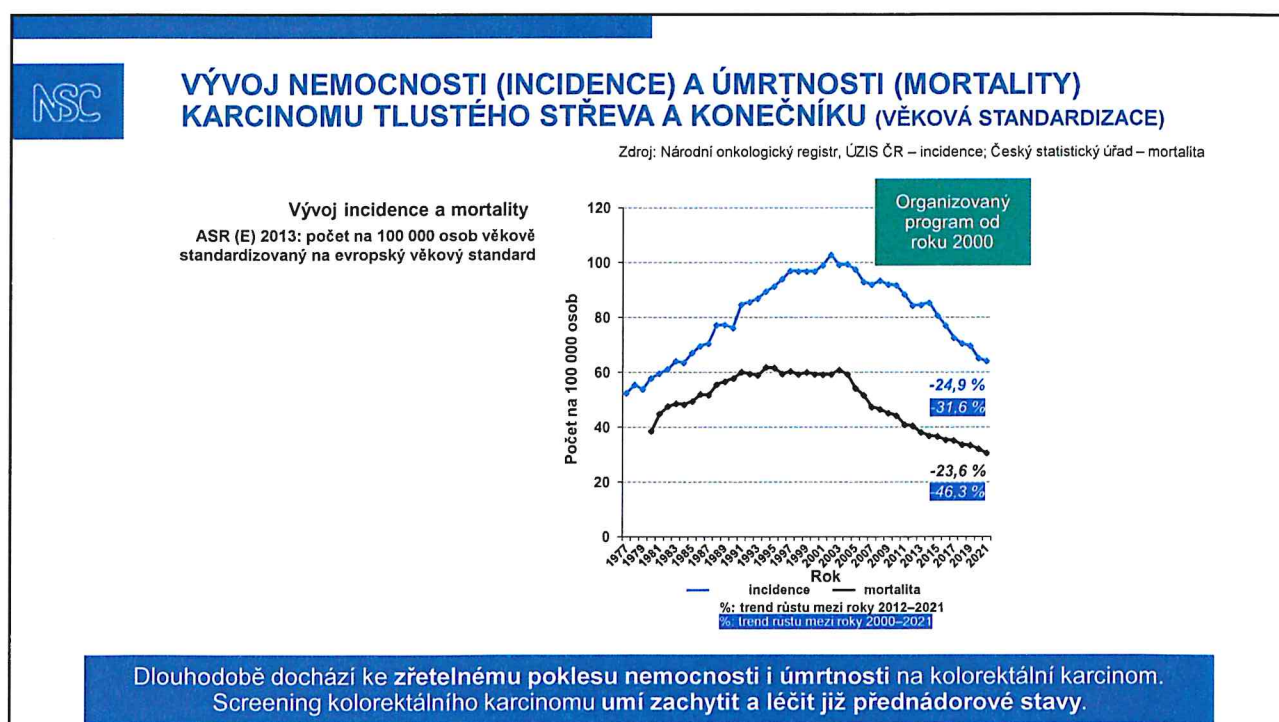
2 typy vyšetření

- test okultního krvácení do stolice (TOKS)
- screeningová kolonoskopie

SCREENING KARCINOMU TLUSTÉHO STŘEVA A KONEČNÍKU

www.kolorektum.cz

17

18

NSC NÁRODNÍ SCREENINGOVÉ CENTRUM

V České republice od roku 2008

- věk od 15 let
- ženy

Kde se mohu zapojit?

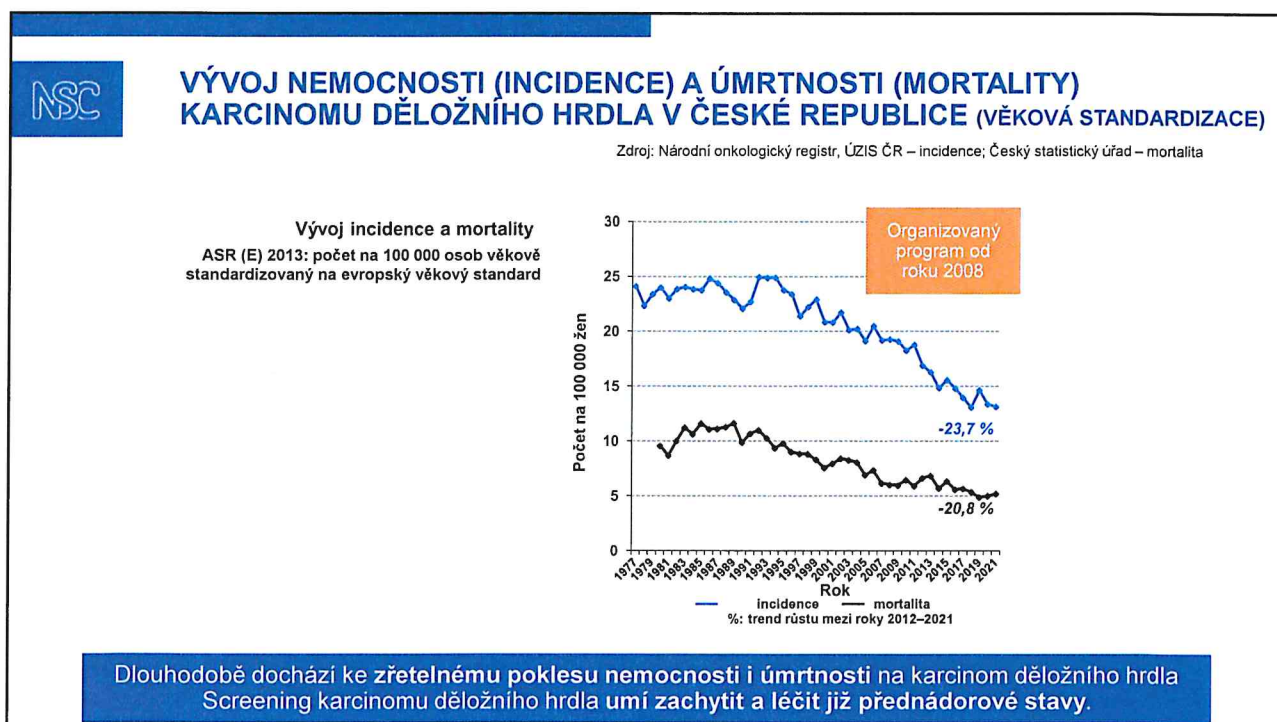
- ambulantní gynekolog

CERVIX SCREENING KARCINOMU DĚLOŽNÍHO ČÍPKU

www.cervix.cz

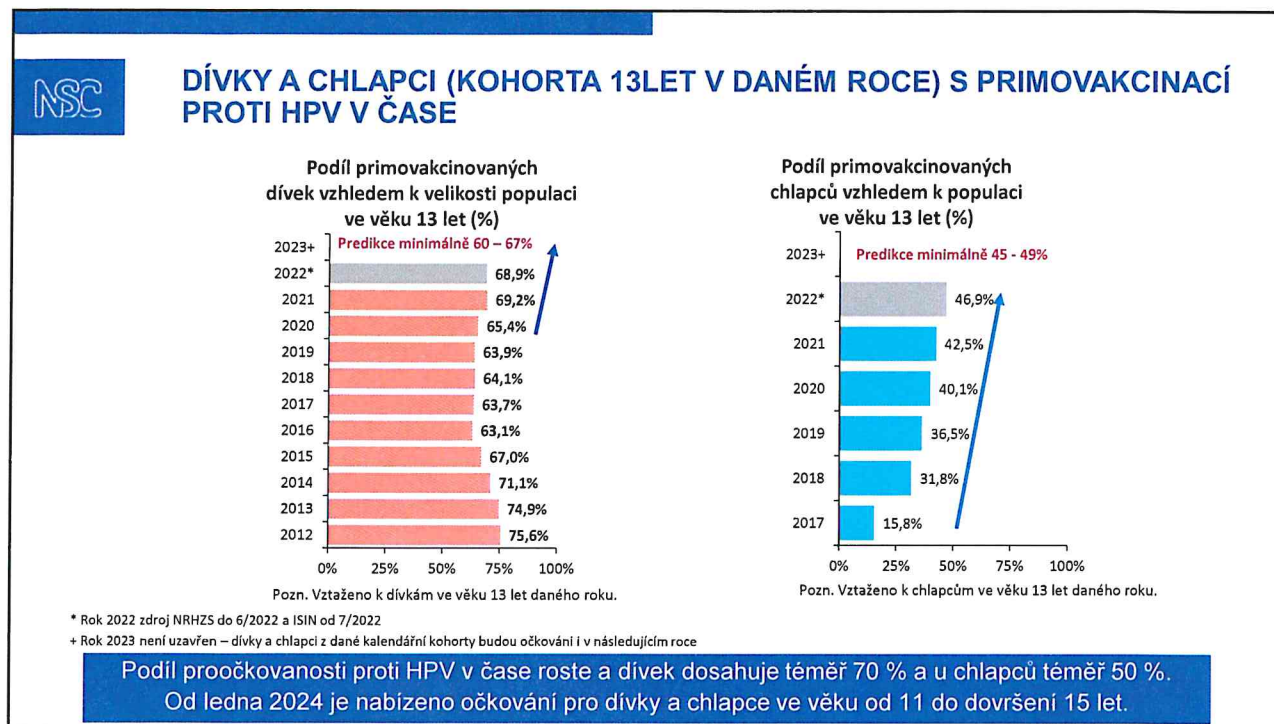

19

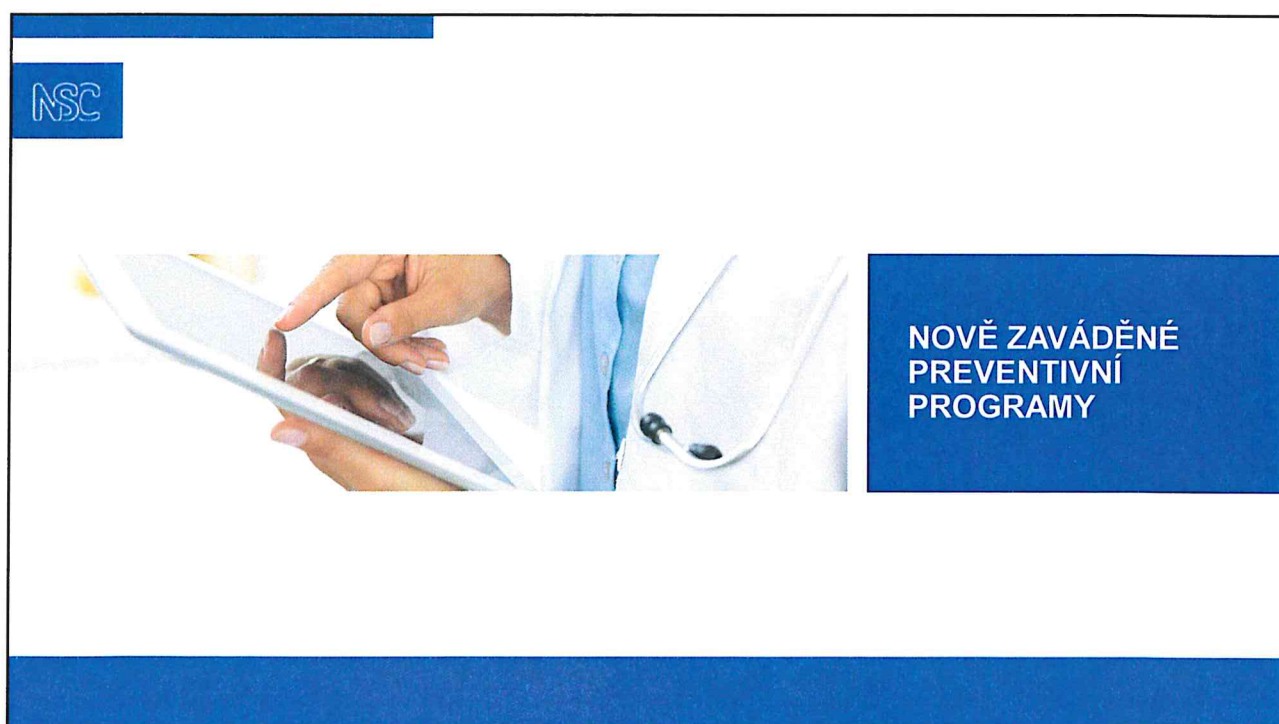

20

21

22

NSC NÁRODNÍ SCREENINGOVÉ CENTRUM

V České republice od ledna 2022

- věk 55–74 let
- kuřák nebo bývalý kuřák
- 20 balíčkoroků*

Kde se mohu zapojit?

- praktický lékař
- pneumolog

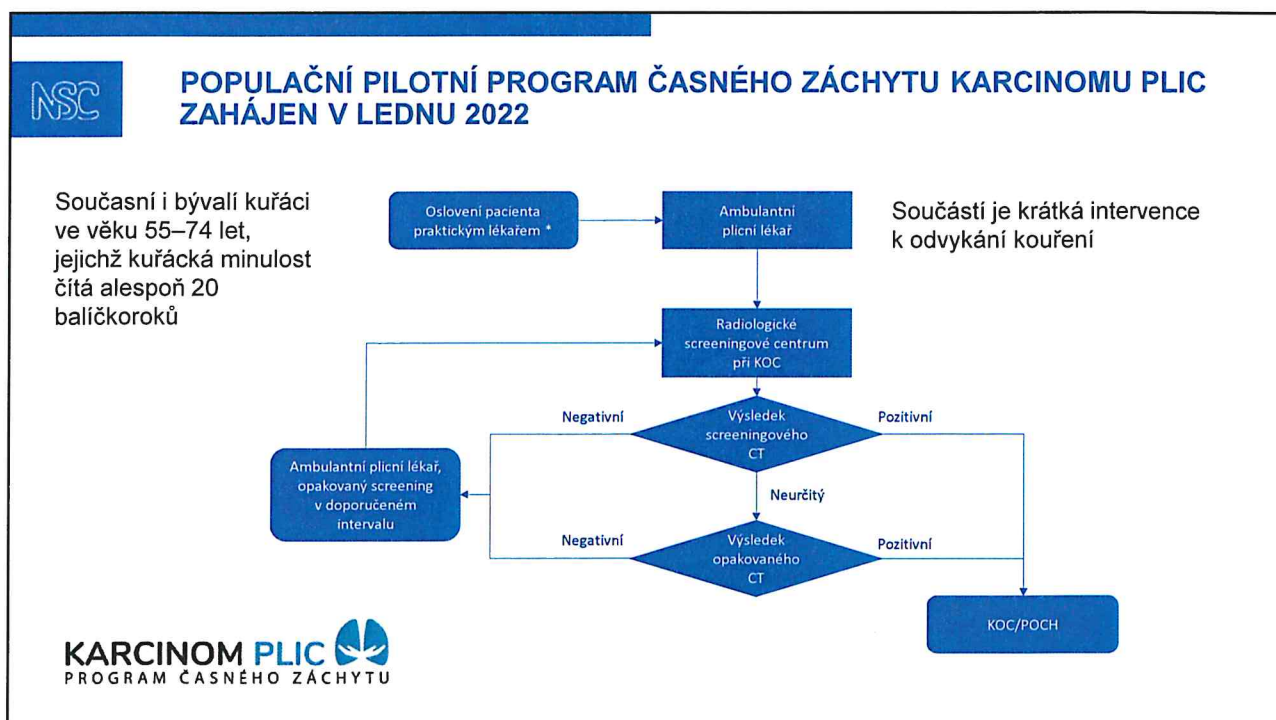
KARCINOM PLIC PROGRAM ČASNÉHO ZÁCHYTU

*Jeden balíčkorok znamená, že člověk kouřil jeden rok jednu krabičku cigaret denně

www.prevenceproplice.cz

23

24

NSC

KONFERENCE PNEUMOFORUM - 28. LISTOPAD 2024, PRAHA

KARCINOM PLIC
PROGRAM ČASNÉHO ZÁCHYTU

**PNEUMO
FORUM₂₄**
PRAHA
28. 11. 2024

Mezioborová spolupráce: třiletá zkušenost
ze screeningového programu karcinomu plic

ÚZIS, MZK, LFPA, MŠMT, ÚZIS, PRACOVNÍ ÚSTAV PRO VÝZKUM V OBLASTI ONKOLOGIE A RADIOLOGIE

25

NSC NÁRODNÍ
SCREENINGOVÉ
CENTRUM

V České republice
od ledna 2024

- věk 50–69 let
- muž
- bez anamnézy karcinomu prostaty

Kde se mohu zapojit?

- praktický lékař
- urolog

KARCINOM PROSTATY
PROGRAM ČASNÉHO ZÁCHYTU

www.prostascreeing.cz

26

NSC **POPULAČNÍ PILOTNÍ PROGRAM ČASNÉHO ZÁCHYTU KARCINOMU PROSTATY ZAHÁJEN V LEDNU 2024**

- **Praktický lékař nebo urolog** nabídne účast v programu, poučí muže, odebere vzorek krve na vyšetření prostatického specifického antigenu (PSA)
- **Urolog** s certifikátem České urologické společnosti provede komplexní vyšetření a případně muže odešle na vyšetření magnetickou rezonancí (MRI)
- Vyšetření MRI je poskytováno pouze na **radiologických pracovištích s osvědčením vydaným MZ ČR**
- Fúzní biopsie je poskytována pouze na **urologických pracovištích s osvědčením vydaným MZ ČR**

KARCINOM PROSTATY
PROGRAM ČASNÉHO ZÁCHYTU

27

NSC **KONFERENCE PROSTAForum - 20. LISTOPAD 2024, PRAHA**

Přidejte si do kalendáře...

PROSTAForum 2024
PRAHA
20. LISTOPADU
2024

OD TEORIE K PRAXI:
Co nás naučil první rok screeningu karcinomu prostaty?

www.PROSTAForum.cz

Financováno Evropskou unií
LIFE
NSC NÁRODNÍ SCREENINGOVÉ CENTRUM
ÚZIS
ČS
Sdružení praktických lékařů ČR
SPOLUČNOST ČESKÝCH PATOLOGŮ

28

NSC NÁRODNÍ
SCREENINGOVÉ
CENTRUM

V České republice
od ledna 2024

- těhotná žena
- neléčená pro tyreoidální dysfunkci

Kde se mohu zapojit?
• ambulantní gynekolog

 SCREENINGOVÉ VYŠETŘENÍ
PORUCH ŠTÍTNÉ ŽLÁZY
V TĚHOTENSTVÍ

<https://nsc.uzis.cz/stitna-zlaza-tehotenstvi>

29

NSC NÁRODNÍ
SCREENINGOVÉ
CENTRUM

V České republice
od ledna 2024

Screening SMA a SCID
• v letech 2022 a 2023 pilotní projekt
• od roku 2024 součástí NLS

Co je SMA?
• spinální svalové atrofie je závažné dědičné nervosvalové onemocnění

Co je SCID?
• těžká kombinovaná imunodeficience je závažné dědičné onemocnění postihující imunitní systém

 NOVOROZENECKÝ LABORATORNÍ
SCREENING

www.novorozeneckyscreening.cz

30

Kontaktní údaje

Národní screeningové centrum
Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

Kounicova 688/26, 602 00 Brno

E: nsc@uzis.cz

W: nsc.uzis.cz

Kontakt pro média

M: +420 770 184 518

E: dana.altsternova@uzis.cz

NSC NÁRODNÍ
SCREENINGOVÉ
CENTRUM

31

NSC NÁRODNÍ
SCREENINGOVÉ
CENTRUM

32